

Hesteforskningsmøte i Oslo

Tekst og foto: Kari Hustad, NHS

Det omfattende svensk-norske samarbeidet på hesteforskning er nå en realitet. Fredag 27.februar hadde Norsk Rikstoto og Norsk Hestesenter en felles markering av den nye avtalen. Hesteforskningsdagen på Hestesportens Hus var et åpent møte med tilhørere både fra forsker-og hestemiljøene.

Dagen inneholdt innlegg fra både svensk og norsk side, i tillegg til at tre svært ulike hesteforskere hadde sine forelesninger. Gudrun Gaustads minnefond delte ut to stipend a kr 50 000 til de to unge forskerne Kristin Olstad (NVH) og Hanne Fjerdigby Olsen (UMB).

Den nye avtalen mellom Norge og Sverige utløser vesentlig mer penger enn det norske hesteforskere har ruttet med før. Den nye avtalen som begynner å gjelde i 2010 innebærer at pengebidragene fra norsk side vil komme fra Norsk Rikstoto, Jordbruksavtalen og Norges forskningsråd. Til sammen blir det norske bidraget på 6 millioner kroner, mens svenskene bidrar med 14 millioner SEK. De norske pengene skal gå til norske forskningsprosjekt, men komiteen som skal vurdere prosjektene vil prioritere forslag der det inngår et samarbeid mellom norske og svenske miljøer.

Lena Forsberg, forsker fra Luleå Tekniske Universitet var første ute av de tre foredragsholderne denne dagen. Hun presenterte sin avhandling og jenters posisjon i stallen- et arbeid som har fått mye oppmerksomhet og en tirade av tilbakemeldinger til forskeren selv. Lena Forsberg innledet med å si at temaet er lite utforsket. Hun listet opp hvilke utfordringer som venter i stallen for unge hestjenter. Hun trakk fram det at de unge jentene må håndtere risiko, posisjonere seg som leder, utfordre sin egen redsel, håndtere liv og død og være tydelig og bestemt. Alt dette er utfordringer en leder også må møte.

Leif Andersson, professor fra Uppsala Universitet, hadde hestens genkart som tema. Han åpnet med å fortelle at de siste 10-15 åra betegnes som genetikkenes gullalder. En rekke organismer er fullstendig kartlagt når det gjelder gener. Menneskets genkart har vært klart i mange år hestens genom er relativt nylig gjort ferdig. Hestens kropp inneholder 23 000 gener totalt. De kan studeres nærmere på følgende nettside: <http://geome.ucsc.edu/> mens forskningsmiljøet som foretok kartleggingen forteller om sitt prosjekt her: <http://www.broad.mit.edu/mammals/horse/>

Hestens genom ble kjent og publisert i september 2007. Få år tidligere kjente forskerne kun til 30 ulike genposisjoner i hestens kropp. I dag vet man om 1 million ulike genposisjoner som hesten kan ha. Gjennom den nye kunnskapen der man kan identifisere de ulike genene i hesten er man nå istand til å måle det genetiske mangfoldet i de ulike hesterasene. Og ikke minst kan man nå peke ut hvilke gener

som styrer ulike egenskaper hos hester. I tillegg er kunnskapen interessant for å få vite mer om hvilke gener som styrer visse sykdommer.

Hanne Fjerdingsby Olsen, stipendiat ved UMB på Ås, tok for seg innavl hos kaldblodstraver. Hun trakk fram Eldingsenrome betydning for kaldblodsavlene de siste 20 åra. I 2007 fantes det hele 68 kåra hingster som enten var sønner eller sønnesønner av Elding som døde i fjor høst, 25 år gammel. Disse 68 hingstene utgjorde 1/3 av den totale hingsteparken i hele rasen. Ifølge Hanne Fjerdingsby Olsen tar det et par generasjoner før man ser effekten av det nære slektskapet mellom så mange avlshingster. Denne flaskehalseffekten, der det genetiske mangfoldet i rasen som helhet er skrumpet inn, kan imidlertid styres dersom man vil. Avlsforskerens forslag var å kåre flere hingster som er lite beslektet med de såkalte flaskehalshingstene. Det man vet er at den genetiske variasjonen går tapt dersom innavlen skjer over kort tid. Innavlsdepresjon på kaldblodstraver er undersøkt tidligere ved UMB, og gir seg utslag i nedsatt ytelse, færre fødte føll (nedgang på 4%) etter konstatert drektighet og at 12 % flere drektige hopper kaster fosteret. Spørsmålet som travsporten selv må være med på å ta stilling til er hvor raskt man skal tillate økt innavl.

To unge forskere fikk hver sin pris på kr 50 000 kr under hesteforskningsdagen. Prisen ble delt ut fra GudrunGaustads minnefond. Fra v: Torbjørn Røe Isaksen (prisutdeler), Kristin Olstad (prisvinner), Eldri Bjørnstad Kolden, Dorte Gaustad og Hanne Fjerdingsby Olsen (prisvinner).